

V Desné dne 24.06.2025

Tisková informace
Kanceláře SČS – Unie nezávislých petrolejářů

Výhrady k ETS2

V poslední době se opět rozproutila diskuse na téma ETS2. Dovolujeme si proto připojit i náš pohled na tuto evropskou směrnici a její dopad na český trh s motorovými palivy.

Proč jsou povolenky vůbec zaváděny?

Cílem Komise je uměle zdražit fosilní pohonné hmoty a spotřebitele tak „motivovat“ k přechodu k elektromobilitě.

Původní snahou Komise bylo změnit koncept ETD (Direktiva o zdanění energií) tak, aby v sobě spotřební daně odrážely obsah CO₂ v palivech. Daňové dokumenty ale musí být v EU přijímány konsensem (souhlasem všech členských zemí) a k tomu nikdy nebyla vůle.

Proto Komise přišla s „náhradou“, která zdražuje pohonné hmoty, ale nemusela být schvalována konsensem, protože nejde o daňový předpis.

Bude mít zavedení ETS2 dopad na cenu motorových paliv? A jaký?

Ano, ETS2 bude mít dopad na cenu, ostatně umělé zdržení motorových paliv je cílem ETS2. O kolik korun se zvýší cena pohonných hmot je nejasné, protože emisní povolenky se mají obchodovat na volném trhu, který bude přístupný i třetím osobám (spekulantům). Jediné, co lze předvídat, je průběžný růst ceny povolenky v dlouhodobém horizontu.

Na téma ceny povolenek vznikla již řada studií, řada odhadů pracuje kolem roku 2030 s cenami pohybujícími se nad 100 EUR/t, což by v Česku znamenalo nárůst asi o 7 Kč na litr

Jak je to s opakovaně zmiňovaným stropem 45 EUR/t CO₂?

Žádný takový strop neexistuje.

Ve směrnici jsou nastaveny tři různé mechanismy, jejichž smyslem je udržet cenu povolenek „na uzdě“. Všechny fungují stejně – pokud nastane popsání situace (například pokud cena povolenky bude po dobu dvou měsíců nad úrovní 45 EUR), Komise uvolní do oběhu další povolenky s cílem srazit jejich cenu níž. Další (opakované) uvolnění povolenek ale může nastat až za 12 měsíců, a to bez ohledu na to, jak se po první intervenci bude cena povolenek vyvíjet. Mechanismus, který by s jistotou udržel cenu povolenky pod 45 EUR tedy neexistuje.

Jak je to s dostupností povolenek? Bude jich dostatek?

Povolenky budou vydávány a obchodovány na celoevropské úrovni (např. Lipská burza EEX). Na rozdíl od systému ETS1 nebudou nikomu žádné povolenky přidělovány automaticky, vše se musí kupovat. Množství uvolňovaných povolenek se bude meziročně významně snižovat a je vysoká pravděpodobnost, že kolem roku 2030 nebude jejich množství dostatečné pro trh. Zákazníci budou vyžadovat pro své vozy kapalná paliva (která tou dobou budou stále zejména fosilního původu), ale nebude k dispozici odpovídající množství povolenek, což může vést k problémům se zásobováním

Nedávno byla do českého právního řádu implementována čerstvá evropská směrnice RED III (směrnice o obnovitelných zdrojích energie). Tato směrnice vyžaduje po členských zemích určité tempo náhrady fosilních paliv alternativami a snižování emisí. Tempo snižování emitovaných povolenek v ETS2 však vyžaduje mnohem rychlejší odchod od fosilních paliv než RED III, k tomu ale není na trhu nejen dostatek alternativních paliv, ale ani surovin pro jejich výrobu.

Není tržní mechanismus získávání povolenek lepší než obyčejná spotřební (nebo uhlíková) daň?

Není.

Je to vytvoření nového umělého trhu a jeho naroubování na jinak funkční trh s pohonnými hmotami.

Firmy, které se dlouhá léta věnují tomu, jak zajistit kvalitní motorová paliva svým zákazníkům, jsou odborníky na paliva, na jejich alternativy a v posledních letech i na snižování uhlíkové stopy motorových paliv, se najednou musí naučit obchodovat s emisními povolenkami.

Zisk subjektů, které budou muset kupovat povolenky v ceně jednotek korun za litr, se pohybuje v jednotkách až desítkách haléřů za litr. Cena povolenky tak násobně (resp. řádově) převyšuje zisk a stává se naprosto rozhodujícím parametrem, který bude rozhodovat o úspěchu nebo krachu firmy.

Na rozdíl od systému ETS1 je v ETS2 velmi obtížné až nemožné promítnout cenu povolenky zákazníkovi v případě, že byla nakoupena nevýhodněji, než se to podařilo konkurenci. Je to proto, že čerpací stanice může měnit svého dodavatele v podstatě libovolně ze dne na den a dodavatel, který má díky ceně povolenky být jen o malé desítky haléřů vyšší cenu motorového paliva, své zboží prostě neprodá.

Jaké jsou klíčové vady aktuálně platného systému ETS2?

- trh je otevřen spekulantům, kteří, aniž by sami povolenky potřebovali, investicemi do nich vyženou jejich cenu nahoru
- povolenka má nepredikovatelnou cenu. Přepočtení ceny povolenky na litr násobně převyšuje běžný obchodní zisk, špatný nákup tak bude znamenat pro obchodníky existenční potíže
- systém zvýhodňuje ekonomicky silné subjekty, které mohou držet zvláštní zaměstnance pověřené sledováním trhu a nákupem povolenek a zároveň mají možnost si ve vhodném okamžiku povolenky předkoupit. Naopak malé firmy jsou odkázány na služby třetích stran (které samozřejmě také musí zaplatit, čímž se jim zvyšují náklady) a povolenky musí nakupovat průběžně a v menším množství (nemají možnost spekulovat na nevyhnutelný budoucí růst ceny)

Není řešením vyšší ceny motorových paliv kompenzace prostřednictvím Sociálního klimatického fondu?

Může být, ale jen částečně.

- pravidla fondu ještě nejsou nastavena
- na kompenzaci půjde pouze část získaných prostředků, větší část má být použita na investice směřující k čistší dopravě
- příjmem státu nebude celá cena povolenky, kterou zaplatí spotřebitelé v ceně paliva, ale pouze ta její část, za kterou byla prodána na primárním trhu. Pokud na primárním trhu koupí povolenku spekulant a se ziskem ji o rok později prodá nějaké „povinné osobě“, bude spotřebitel samozřejmě hradit cenu povolenky včetně zisku spekulanta. Lze říci, že stát nese 100% politických nákladů na zdražení ceny pohonných hmot, ale o zisk se musí dělit se spekulantem
- je na hlavu postavené, aby stát kompenzoval ze svých prostředků vysokou cenu motorového paliva, i když zisk ze zvýšené ceny je ziskem firmy spekulující na růst ceny povolenky

A hlavně – jde o další přerozdělovací systém. Je vytvořen mechanismus, který lidem bere peníze, aby je pak členské země mohly zpět rozdělovat

Jaké změny v systému ETS2 navrhuje Kancelář SČS?

Nabízí se celá řada variant, jak systém upravit, aby plnil funkci, která je od něj očekávána a zároveň v sobě nenesl tak silná rizika a neměl negativní dopady na hospodářskou soutěž. Posuzování samotného smyslu a cíle umělého zdražování fosilních paliv není předmětem tohoto dokumentu

Varianta 1) Zrušení ETS2 a jeho nahrazení upravenou spotřební daní.

Jde o radikální řešení, nicméně jediné správné řešení, protože

- přiznává, že ETS2 je fakticky skrytou daň
- když už zákazník daň platí, její výnos zůstává státu a není ziskem spekulantů
- daň se nestává nástrojem konkurenčního boje, protože každý ji platí ve stejné a dopředu známé výši
- minimalizuje se riziko podvodů, protože model spotřební daně je již zavedený a disponuje silnými ochrannými mechanismy

Jsmo si vědomi, že pravděpodobnost úspěchu takto radikální změny je omezená. Nicméně pokud si členské země uvědomí, že zachování ETS2 znamená i ztrátu části příjmů ve prospěch zisku spekulantů, mohly by se na návrh dívat vstřícněji

Nebude-li vůle ETS2 zcela opustit, lze uvažovat o následujících změnách a jejich kombinacích

Změna a1) zachování povolenek, ale fixace jejich ceny

- povolenky nebudou prodávány systémem aukcí, ale budou prodávány povinným osobám za předem stanovenou (roční) cenu
- vytvoří se alespoň částečně předvídatelné prostředí
- riziko = v podstatě jde o uznání, že ETS2 je daň a pak se nabízí celý systém soudně zrušit, protože nebyl schválen konsensem

Změna a2) stabilizace ceny povolenky a omezení tlaku na její růst přímo ve směrnici

- úprava ochranných mechanismů (neomezená možnost uvolňování dalších povolenek, pokud poroste cena nad stanovenou mez)
- úprava mechanismu automatického snižování počtu ročně uvolňovaných povolenek

Změna b1) omezení spekulativních nákupů

- zkrácení „životnosti“ povolenky. Čím kratší bude mít životnost, tím méně atraktivní je její nákup se spekulací na růst ceny
- otevření trhu výhradně pro subjekty, které sami povolenky potřebují (zrušení možnosti nákupu povolenek jako finanční investice)

Změna b2) omezení výhod kapitálově silných „povinných osob“

- omezení množství povolenek, které bude možno převést do dalšího roku
- zavedení možnosti průběžného vyřazování povolenek a jeho zvýhodnění (což znamená snížení atraktivity předkupu povolenek)

Variant úprav a dalších zde nezmíněných možností může být celá řada, konečné řešení by ale vždy mělo vést ke stabilizaci a předvídatelnosti ceny povolenky a k omezení negativních dopadů, které systém povolenek přináší do trhu.

Naopak, nedává smysl navrhopvat úpravy, které sníží ceny povolenek. Takový krok by totiž směřoval proti jejich samé podstatě (to neznamená, že s cílem, pro který jsou povolenky zaváděny, souhlasíme).

Za Kancelář SČS

Ivan Indráček

iii@scs.cz

+420 602 747 747